

ממין אחד ויהוד לו בדבר ממין אחר [וכפי
шибואר להלן במשנה].

ואם אין ההודאה ממין הטענה — פטור משובעה.

כיצד, תהיה ההודאה ממין הטענה?

אם אמר התובע: **שתי כספ יש לי בידך,**
וענחו הנושא: **אין לך בידי אלא פרוטה**
שהיא מטבח של נחשת — פטור⁽⁷⁾
משובעה. הויל ותבעו כסף והיהוד לו

אין משביעין אותה אלא רק אם הייתה
הטענה של התובע — לפחות שתי מעות
בסקפ.

ואילו היהודאה במקצת שהיהוד נתבע, שעל
יהוד הוא מתחייב שבועה — צריכה להיות
פחות בשווה פרוטה.⁽⁵⁾ אך אם הטענה היא
פחות מאשר כסף, או היהודאה פחות
מספרותה, הרי הוא פטור משובעה.⁽⁶⁾

ב. כמו כן צריכה היהודאה להיות בדבר
שהוא ממין התביעה, ולא שיתבענו על דבר

שעורין. ואני יודע לו טעם. וכך כתוב הceptor
ופרח בפרק ט"ז.

וכתיב החזון איש [חוון משפט טז יח] בטעם
הדבר, שישעור המטבחות נמסר לדורות על פי
משקל השעורין, בהיות שהמשקלה אינו תוליה
טבעית אלא מוסכמות שככל דור ודור — אין
למשקל את סגולת הנצחיות למסור בו שישעור
תורה. וכך שיעורו הגאנונים את שקל הקודש
במשקל השעורה, משקלה טבעי, ומתקיים בכל
דור.

נמצא, שישעור הטענה של שתי כספ הנידון
במשנה, הוא שליש הדינר. שבדין ישנים מה
תשעים ושתיים פרוטות, שהם תשעים ושמ
שעורות, שהם ששה מעין. ושתwei כספ שיש בהם
שבעים וארבע פרוטות, הרי הם שלושים ושתיים
שעורות של כספ.

6. בוגרמא לפקמן [מ ב] נחלקו רב ושמואל האם
הטענה שטוען התובע, היה שצרכיה להיות שתי
כסף, כדעת שמואל, או שהכפירה שכופר הנושא
[חוץ ממה יהודה] היה שצרכיה להיות שתי
כסף, וזהי דעת רב. ולפי זה, טענה התובע
צרכיה להיות לכל הפחות — שתי כסף ופרוטה.

7. פירש רשיי, שדין זה הוא רק היכן שטענו

ובכלל שבועת הפקדון היא [שאותה שנייה בפרק
הקודם], שהרי על עסקי פקדון ושםירה היא
באה, ולכן היא לא נכללה בשבועת הדיינים
במשנתנו.

ואילו שבועת עד אחד לא נאמרה במפורש,
אלא מיעוט לפינן לה [לקמן מ א]. ועל כן
היא אינה נמנית בכלל שבועת הדיינים. ורק
שבבועת מודה במקצת נאמר "ונקרב בעל הבית
אל האלים", ופירשו, דהינו דיינים.

5. ביארו הראשונים, שתwei כספ הינן שתי מעות
כסף, ומהעה היא המטבח הקטנה ביותר
מהמטבחות של צורי, ואין מטבח כספ פחות
ממעה. ובמעה אחת כספ ישנים ל"ב פרוטות
נוחות, ונמצא שישעור הטענה של שתי כספ
הוא ס"ד פרוטות.

ושיעור "פרוטה", כתבו הגאנונים שהוא חצי
חבה. וחבה היא משקל גיגיר שעורה,
ופירושה "גראין" [בלשון ערבית, ומשקל החבה
הינו 044.0 גרם במשקל ימינו]. ולפי שיעור זה
משערין את משקל כל המטבחות,
וכן כתוב הרמב"ם בפירוש המשניות למסכת
בכורות [ח ז]: וקבלת ידי מאבא מاري ז"ל
שקיים הוא מאכיו ומזקינו איש מפי איש,
שהగיגיר הזה שמשערין בו המשקל הוא גיגיר